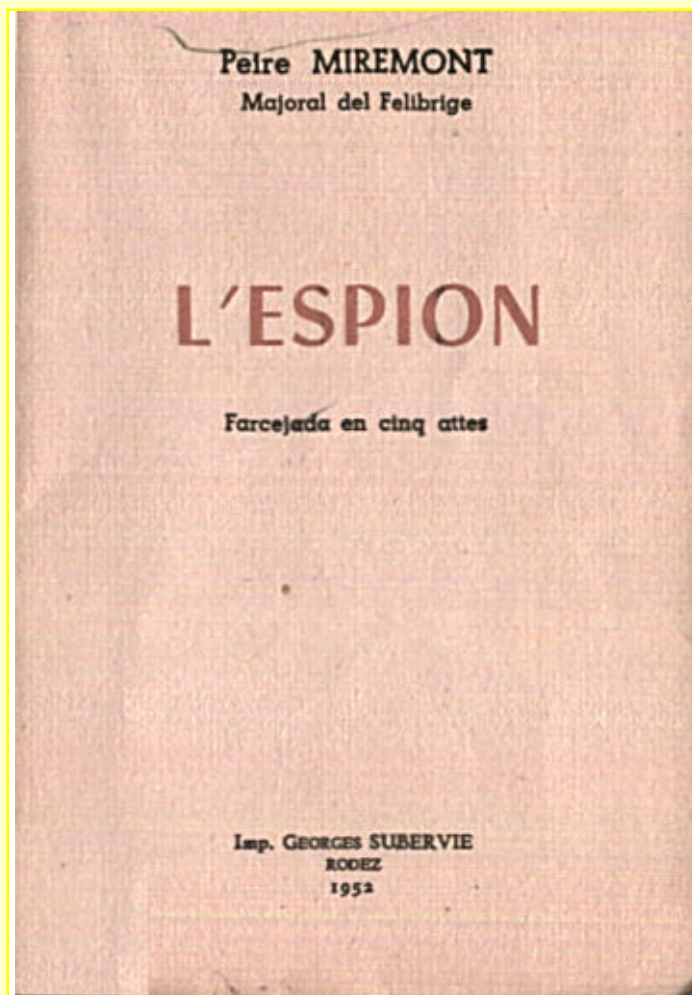


Pèire Miremont

L'Espion



C.I.E.L. d'Oc

Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc

3 Place Joffre, 13130 Berre L'Étang

<http://www.lpl.univ-aix.fr/ciel/>

Pèire Miremont

L'Espion

Farcejada en quatre actes

**Imp. Georges Subervie
Rodez
1952**

ATTE PRUMIER

SENA I

LO MÈRA E JACONET

(Assitat à son burèu, lo mèra legis lo jornal tot fort e coma un néné.)

LO MÈRA

«Montinhac : Crime atroce : Une femme a été trouvée étranglée dans son lit. Détail troublant : sa main pendante au bord du lit tenait un porte-monnaie. Le vol ne semble pas être le mobile du crime. Le maire et son conseil se sont transportés sur les lieux. La police enquête.» *(Un grand cop de punh sus la taula.)* Ah, ne vequi un qu'a de sensa !

JACONET

(Escandalizat.) Oh, mossur lo mèra !

LO MÈRA

De que oh ! As pas l'aire de z'oc crere tu, Jaconet. Mès pensa donc, un crime aital, quo's la gloria pèr una comuna !

JACONET

(Espòulit, en se sarrar un pauc.) Oh mossur lo mèra !

LO MÈRA

(Sans l'auvir.) La gloria pèr la comuna e lo riban pèl mèra. Ah, n'a ben de la sensa lo mèra de Montinhac. E tots los jorns quo's parièr ! Cada jorn una comuna de Fransa a son petit crime sus'l jornal, aisi, ren de ren, quo's ontable ! Tèn ! vezes, Jaconet, se me venis dire que ta femna te vèn de copar lo col, me poiris pas far may plazer. Me poria pas parcir de te potonar. Te pagariay l'enterrament de prumièra !

JACONET

(enguèra may espòulit, bota una cadiera davans el.)
Oh, mès ! mossur lo mèra ! oh, mès !

LO MÈRA

(Contunia.) Mès non ! z'oc me dizes pas ! E i a pas un Parizièn que sasque tot quitament se i a un Salanhac en Fransa. Ah, non ! quo's pas de sensa. E d'aquel temps io, lo mèra, podi pas far parlar de io; t'atraparay pas lo plus menut bocin de riban. Quala comuna ! fi de lop, quala comuna !

JACONET

Mès, mossur lo mèra, se crezètz vos que quo's bien agriable pèl paure bogre que se fay atalhonar.

LO MÈRA

Taiza-te, sabes pas que dizes : comprènes pas las grandas cauzas. Tèn, m'en vau, que me fas despit. (*Falsa surtida. Torna.*) Digas, Jaconet, m'as portat mon seme de golses ?

JACONET

Plan mossur lo mèra, las vos ay daissadas al fons de l'escalièr à costat de la republica.

LO MÈRA

E ben ! las vau samenar, qu'es ben fotre temps de z'oc far. Tot parièr auriay may estimat que me portèsses...

JACONET

(*Emprèissat.*) De que mossur lo mèra ?

LO MÈRA

Un bocin de carn de crestian.

JACONET

Un bocin de carn... de crestian !

LO MÈRA

Oc ! un talhon de crime. Comprènes jamay las grandas cauzas. (*S'en vay en levar las espanlas.*)

SENA II

JACONET, tot sol.

Se crezètz, vos, que quo's agriable un ome aital ! Vequi tres mes, e que dizi très mes, fasquèt siès mes, lo tres, que co lo tèn. Se co dura, say pas, mes serà dangièros; lo calra far barrar. Dumpèys que sannèron à Sarlat aquei paure vièlh Rocantin e que lo mèra atrapèt la croz pèr aver fach prèner l'asassin, lo paure Traulhavin parla plus nomas de crimes e de ribans. Es ben capable de tuar qualqu'un pèr aver un crime à Salanhac. Cada matin, quand vèni, ay ren mas pòu de trobar qui un tros de camba de sa femna. Mas que l'enveja l'i prèngue pas de me copar lo col a io... (*Lo telefona tinla.*) Ay !

Bon Dieus lo crocofona que sona ! Sèy pèrdut ! Io que lo sabi pas far marchar !
(*S'apauta davans l'aparèlh sans prèner los escotadors e escota.*) E ben parlon pas ?
Entendi ren ! quo' is beleu a io de comensar. Ah, mès, coma cal dire ? (*Crèda.*) E ben
sètz aqui ? Anatz l'i, vos espèri... Mès anatz li, viètaze !... Co sona tojorn, m'auvon pas.
(*Crèda puls fort.*) Ou ! òu ! Sèi aqui, m'auvètz ? (*Sonon tojorn. Se derèga la pials.*) Oh!
coma cal far ? Coma cal far ? (*Se tusta la cruca.*) Queste cop m'en sovèni. M'es dezavis
que lo garda l'i dis tojorn « al galop ! al galop ! ». Me vay ben parlar l'autre que me
tinla. (*Torna credar al telefona.*) Ou, al galop ! al galop ! al galop ! Vietaze, es ben sord,
m'auv pas. Vau apelar lo mèra... Plan, mès samena sas golsas, voldrà pas venir... E
l'autre que vai copar la soneta !... Tant pis, l'apèli. (*Crèda à la fenèstra:*) Mossur lo
mèra ! Venètz vistamment, lo crocofona a sonat, vistamment, vistamment, lo crocofona a
sonat. (*Se torna botar de pauta davans l'aparèlh, l'aviza de pertot dessus dejos.*)

SENA III

TRAULHAVIN et JACONET

TRAULHAVIN

(*Dintra emd son panhèr de golsas, son trenchon, en davantal blu, bras de camiza, vièlh
capèl de dalhaire.*)

E ben que quo's, an sannat quauqu'un ? Que quo's qu'an sannat ? Vènes que t'embrassi
! (*L'embrassa.*) Ah ! la gloria, la gloria anfin !

JACONET

Mès non, mossur lo mèra, quo's lo crocofona : lo crocofona a sonat. Auvètz lo que sona
enguèra.

TRAULHAVIN

Ah ! quo's mas lo telefona. Mès, me sovèni plus coma cal far pèr li parlar. Dona me lo
libre que lo portur z'oc m'a marcat. (*Jaconet sèrca lo libre, lo li dona. Lo mèra legis
coma un nené e fay en mêma temps so que legis.*) Pren-dre l' é-cou-teur- d' u-ne main et
par-ler de l'au-tre de- vant la pla-que, en com-men-çant par a-ppe-ler- al-lo al-lo.

JACONET

Ah, quo's alo, m'en soveniay plus.

TRAULHAVIN

(*Crèda dins l'aparèlh.*) Allo ! allo !... Pourquoi je crède si fort ?... Mais, pauvre monde,
c'est ta loin que bous êtes... J'ai mis du temps... J'étais pas là... Non si... Qui c'est ?

Eh bé c'est moi pardi !... Qui je suis !. Mas je vous le dis bien, je suis moi !... Ce que je fais hé mais vous le savez bien, coulobre, je suis Monsieur le maire de Saligna à votre serbice... Et ça va bien chez vous ? Comment c'est qu'on vous appelle ?... le Préfet !... Mon... mo..., monsieur le Préfet ! ah ! escusez moi... une pétite ménute, rien que mas une pétite ménute, toute pétite. (*Dona lo telefona àl Jaconet.*) Oh ! Sèi pèrdu quo's lo Préfet que te sonava. Me podi pas mostrar vestit coma sèy qui. N'emporta aquo viste, viste. (*Li dona trenchon, davantal e panhèr.*) Me portaràs ma levita e lo capèl. (*Jaconet sort.*) Ma cintura ! ma cintura ! (*Cèrca dins los tiradors, la troba pas.*) Ah, la vau pas trobar ! la vau pas trobar ! (*Pren un gros libre.*) Ah quo's vèrtat, l'ay metuda a la parja de maridage. (*Bota sa cintura. lo Jaconet arriba i ajuda à botar levita e capèt. Lo mèra s'avansa de l'aparèlh, lo prend e saluda en credant.*) Allo ! allo ! Bonjour monsieur le Préfet ! bonjour... e bé le maire pardi ! Vouï c'est anquère moi... Si je fais l'imbécile ? Oh non je faisais les golces, merci quand même... Si je suis fou ? Oh non monsieur le Préfet, merci bien et vous ?... Je vous ai dit que monsieur le Préfet, il était fou ? Escusez-moi, je l'ai pas fait par esprès !... Ah ! oh ! ah ! oh ! oh ! La République ?... oui... Oh ! moi ?... Tenez, tenez, bibe la République, bibe la République !... Mais oui, je fais pas rien que ça, je vous écoute monsieur le Préfet...

SENA IV

JACONET, TRAUHAVIN, FIRMEN
(*Lo garda dintra.*)

TAULHAVIN

Ah ! m'ennoges à la fin, tu, daissa me tranquile ! Oh monsieur le Préfet, c'était pas à bous !

FIRMEN

Mès mossur, sèy pas lo Préfet, quo's io Firmen, lo garda.

TRAULHAVIN

Sès un aze, tèn !... O ! monsieur le préfet, c'est pas bous... c'est moi, non c'est le garde... Oh ! monsieur le Préfet, faites pas ça, ça me porterait tort... (*Al garda sans se virar.*) Fot me lo camp !... C'est pas pour bous, c'est pour le garde, il est là, il veut pas se tirer d'aqui et ça me fait dire des bestiours. (*A Jaconet.*) Jaconet, bota lo defora ! (*Al telefona.*) C'est pour le garde, monsieur le préfet ! (*Jaconet vol far partir lo garda, aquel vol pas fugir, lou mèra li crèda.*) Tuays lo se vol pas partir ! (*Al telefona.*) C'est le garde, il beux pas surti... Espérez-moi une ménute, je reviens, je vais le bouter defore ! (*Ajuda Jaconet à botar lo garda defora. Al Jaconet.*) Se vol dintrar, tuy-lo, minja-li lo naz... garda-lo !

SENA V

TRAULHAVIN *tot sol al telefona.*

TRAULHAVIN

Bonjour, monsieur le Préfet... (*Tot sol.*) Mès quo's pas lo Préfet ! Quo's una femna, sa femna belèu. (*Al telefona.*) Bonjour, madame la Préfète... Bous êtes pas la Préfète... de que bous êtes donc ? Ah bous êtes sa secrétaire... Dites-moi quoi c'est qui'l me boulait le Préfet... Attendez ! d'abord que bous êtes pas le Préfet, je vais quitter ma ceinture. (*Pauza sa centura e soun capèl.*) Ça y est, je bous escoute... Dé quoi ?... Il me fait dire que je suis pas digne d'être maire!... Ah... Ah ! on a pris... des quoi ?... à la Préfèture... des plants ! bous savez si c'est des plants de golces, je poudrai bous n'en céder si bous n'en boulez... ah ! c'est pas ça !... quoi ?... Je sais pas moi; ça parle pas bien cette machine, alors je coumprends pas tout... voui... il faudra arrêter... quoi ?... lampions... Le capitaine de la gendarmerie !... il va venir... c'est pour un crime ?... non ?... Bon, ça va, il aura les lampions. Ça manque pas en par ici, les couscrits, ils les ont donnés à la coumune.. Comment bous disez... Je comprends pas, çà fait rien, on les lui donnera, bous passez pas peine... Ah bon !... au revoir... Bonjour à votre mari... Bous êtes pas mariée... ça fait rien. Allez au revoir, tenez bous fière, allo, allo ! (*Quita lo telefona.*)

SENA VI

TRAULHAVIN, JACONET

TRAULHAVIN

(*Apèla.*) Jaconet ! Jaconet !

JACONET

(*Dintra.*) Que me volètz ?

TRAULHAVIN

Fay dintrar lo Firmèn, ay bezonh de li parlar.

JACONET

Quo's lo Préfet ?

TRAULHAVIN

Secret d'Etat, te podi ren dire. (*Emd un geste de Cezar.*) Mèna lo garda ! (*Jaconet sort.*)

SENA VII

TRAULHAVIN, JACONET, FIRMEN

FIRMEN

(*Saluda, se planta e dis ren.*)

TRAULHAVIN

T'empachi pas de parlar.

FIRMÈN

(*Emd una voz de cent pèds jos tèrra.*) M'avètz botat defora !

TRAULHAVIN

Qu'èra l'ordre dèl Préfet.

FIRMÈN

Ah ! endonc co vay ; autrament, co m'aurià pas fach plazer !

JACONET

Quo's pèr un crime ?

TRAULHAVIN

Say pas trop, mèns crezi qu'ambé.

FIRMEN e JACONET

Ah ! pas possible !

TRAULHAVIN

Oc, lo capitani de gendarmaria vay venir pèr aquo, m'an dich.

JACONET

E quo's lo crocofona que z'oc vos a dich? Quo's pas 'stonent que m'age pas vorgut parlar à io !

FIRMÈN

Reprezentaves pas l'autoritat.

TRAUHAVIN

(Al Firmèn.) Vas anar quèrre lo commandant dèls pompièrs, e li dirás de me venir parlar cop sec.

FIRMÈN

Viètaze, mès es estat menar dèl fen chaz Milafors.

TRAUHAVIN

Co fay ren, mèna lo.

FIRMÈN

L'i vau, l'i vau ! *(Al public.)* Lo capitani de gendarmarià ! E io que mon sabre es tot rolhat... Lo vau far fretar pèr ma femna ! *(S'en vay.)*

SENA VIII

TRAUHAVIN e JACONET

TRAUHAVIN

Te me vas anar quèrre los lampions que los conscrits an donat à la comuna.

JACONET

Mès mossur lo Mèra sont emb los sels dèls pompièrs, quo's lo commandant qu'a la clau.

TRAUHAVIN

Lo garda es estat quèrre nostre ome, los vas jundre e lor dirás que los me porton.

JACONET

L'i vau mossur lo Mèra. *(Al public.)* E ben me fai corre mon aize vuey mati. Quo's ben lou darrièr cop que torni botar lo peds aqui. *(S'en vai.)*

SENA IX

TRAUHAVIN, *tot sol.*

TRAUHAVIN

Ah ! la gloria ! la gloria ! Anfin a levat son solelh sus Salanhac !

Qu'al sap, belèu parlarán de io ; botarán mon nom e mon retrach suls jornals de Paris. Oh ! e se me donavon lo riban, oh non quo's trop ! quo's trop ! (*Enquièt.*) Oc, mès lo capitani de gendarmarià vai venir. Belèu li cal far un discors, sigur n'i'n cal far un. Un capitani, quo's pas ren. E qu sab, belèu lo marcarán sul jornal aquel discors. (*S'assita à sa taula, s'escupis dins las mans. Freta sa pluma sul cap, escrit e esfassa souvent.*) Monsieur et vénéré capitaine de la gendarmerie. (*Torna legir.*) Non, co vay pas ! (*L'esfassa.*) Monsieur... e quo's pas un mossur, quo's un capitani. (*Esfassa.*) Capitaine de la gendarmerie française. (*Esfassa.*) Non, quo's pas aquo. Mon cher capitaine. Ah queste cop l'i sèi. (*Dèl brut, quauqu'un tusta.*)

ATTE II

SENA I

LO MERA, *tot sol.*

TRAUHAVIN

M'es dezavis que lo capitani vay venir lèu. Cal que vege que la comuna de Salanhac es una crana ciutat bièn governada. Quo's pas los Sarlats que se podon pagar un commandant de pompièrs. E dire que sèy pas 'nguèra decorat !

SENA II

TRAUHAVIN, FIRMÈN, PICADUR

(*Firmèn e Picadur arribon, saludon e demoron al « Prend te Garda ».*)

TRAUHAVIN

Vos ay fach venir, pèr vos donar mos ordres, quora vendrà lo capitani. Li cal donar una flama idèia de nostre país. Comti sus vos.

FIRMÈN

Vos prometi que serèm pas flaunhards, nos anèm bièn afanar.

PICADUR

Ont la faréztz quela revuda ?

TRAUHAVIN

Aqui en facia l'escalièr de la merorià. Los pompiers serán rengats, lo commandant serà pèr davans.

FIRMÈN

E io d'aquel temps ont me boutaray ?

TRAUHAVIN

Serás emd lo pople, lo farás credar coma t'ay dich.

FIRMÈN

Quo's ben magre.

TRAUHAVIN

(Se tusta lo cap.) L'ora e quart ! L'ora e quart ! coma dizià l'Archimèda !

PICADUR

L'Archimèda ? Que quo's aquel ome, lo conessi pas.

TRAUHAVIN

Quo's l'ancièn mèra de Sarlat, crezi, al temps dèl Rèy.

FIRMÈN

E dizià coma aquo ?

TRAUHAVIN

Oc quand trobava una bona idèia coma io. Tu... tu... te nomi capitani de la garda, serás coma nos autres dèl temps de la revuda.

FIRMÈN

Aqui co me play ! Me vau far cozer mos galons pèr la femna.

FIRMÈN

Oc, vay l'i.

FIRMÈN

(Falsa surtida, torna.) Mès se sey capitani, me cal dèls omes e n'ay pas.

PICADUR

N'as pas bezonh.

FIRMÈN

Si ben, si ben. Ne trobaray e los botaray de reng en facia los pompièrs. Qu'en dizètz, mossur lo Mèra ?

TRAUHAVIN

Se vos.

FIRMÈN

E ben donc, comtatz l'i. Me vau fat cozer mos galons. (*S'en vay.*)

SENA III

MARIA, ANTONINA, TRAUHAVIN, PICADUR
(*La Maria e l'Antonina dintron, son vestidas en dinmen.*)

MARIA

Diga, Traulhavin, aviza un pauc se co te plai so qu'avèm pres.

TRAUHAVIN

(*Solèmne.*) N'ay pas lo temps de m'ocupar de petassons. Doni mos ordres.

ANTONINA

Oh ! papa !

MARIA

Ah ! n'as pas lo temps de t'occupar de petassons ! Diga galapian, quo's tu que nos as dich de nos vestir. Nos as fach pèdre doas oras. Los tessons n'an pas 'nguèra bacat, e n'as pas lo temps de t'occupar de petassons !... de petassons... galapian !

ANTONINA

(*Purant.*) Io qu'aviay pres ma rauba nèva.

MARIA

Mèna los à taula tos braves mossurs, veiràs los polets rostits que te sèviray... un cop de balaj à cadun !

TRAUHAVIN

Mès que as Maria ? Mès que te prend paura femna ?

MARIA

Ah ! n'as pas lo temps de t'ocupar de petassons ! de petassons ! Vène, Antonina, daissèm mossur lo Mèra donar sos ordres.

TRAULHAVIN

Mès te vouliay pas dire aquo ! Anfin, d'abord que setz aqui vos podi ben donar una petite menuta. Veire un pauc ? (*Las aviza, las fay virar.*) Viratz vos. Co vai bien, mès co vay cranament bien ! (*Tot sol.*) De sigur lo capitani n'aura pas jamay vist de tant bien vestidas.

SENA IV

TRAULHAVIN e PICADUR

TRAULHAVIN

Veire Picadur, n'aublidèm pas ren. Tot es bièn en tren ?

PICADUR

(*Se tusta lo front.*) E la muzica ! Petard d'escut ! avèm aublidat la muzica !

TRAULHAVIN

Eh ! de vèrtat ! Viste, la cal anar quèrre. Vas anar dire à Menudet qu'assemble sa tropa. Vay l'i viste, coja n'en.

PICADUR

Cop sec, mossur lo Mèra. Lo vos mèni aqui ?

TRAULHAVIN

Oc, aqui, coja n'en.
(*Picadur s'en vay.*)

SENA V

TRAULHAVIN, tot sol.

TRAULHAVIN

E ben faziam un brave cop. Una crana revuda sans muzica. Urozament (*Se tusta lo cap.*)

qu' ai quicom aqui dedins, e l' i vezi clar enguèra lo diable s' emporte ! Tot vay estre russit, lo Préfet serà content, lo capitani n' emportarà sos lampions e io... Oh ! de l' i pensar... io, qu sab?... seray decorat !

SENA VI

TRAUHAVIN, PICADUR, MENUDET

(Lo comandant e Menudet arribon en corre ; Menudet es en bras de camiza, las culotas rebregadas, las cambas negras.)

MENUDET

Escuzatz-me mossur lo Mèra, curavi mon riu, ay pas ajut lo temps de me lavar. Que i a pèr vostre sèrvici ?

TRAUHAVIN

I a, Menudet, que lo Préfet nos manda lo capitani de gendarmarià e vay passar la vezita dèls gardas e dèls pompiers.

PICADUR

Nos vay passar la vezita !?

TRAUHAVIN

Non, me trompavi, vos vay passar en revuda. Comprènes, Menudet, una revuda sans muzica, co serià ren. Comtèm sus tu pèr far jogar los muzicaires.

MENUDET

E ben quo' s entendut. Los vau assemblar e nos tendrèm prestes à venir.
(S' en vay.)

SENA VII

TRAUHAVIN, JACONET, PICADUR

JACONET

(Arriba en corre.) Mossur lo Mèra, mossur lo Mèra, lo capitani es arribat. Vèn de davalat a la gara. Dins dèj menutas serà aqui.

PICADUR

Dèj menutas ? Lo diable s'enlève, n'ay mas lo temps de menar mos omes ! (*S'en vay.*)

SENA VIII

TRAUHAVIN e JACONET

TRAUHAVIN

Jaconet, i a pas de temps à perdre. Vas anat vistament quèrre lo Firmèn, e me menarás Menudet emd sos muzicaires. E diga lor de ne cojar, cojar.

JACONET

L'i vau, mossur lo Mèra, l'i vau. (*S'en vay en corre.*)

SENA IX

TRAUHAVIN, PICADUR *e sos omes,*
FIRMEN *e sos tres gardas,*
MENUDET *e sos muzicaires,* JACONET

(Lo Mèra se planta ol fons. A drecha, dintron los pompièrs; de gaucha, vènon los gardas; darrièrs els, los muzicaires que se planton al mitan.)

PICADUR

Batalhon, alta ! (*Los tres pompièrs porton cordas, escalas, un sel de cozina, un arozador. Al comandament s'arrèston, redde, fan coma cal tots los movaments que sont comandans.*) Viratz vos de gaucha ! viratz vos de gaucha ! viratz vos de say ! bolegatz plus ! Bon, repaus !

(Los pompièrs se trobon rengats à gaucha dèl teatre.)

FIRMÈN

(Dintra, emd tres galons sus la marga ; m'enmèna tres estafièrs. An pres sul cap de kepis de fattors. An cadun un fusilh de cassa. Sont tots gradats.)

Garda de Salanhac, atension, alta ! Seguètz-me ! (*prend la tèsta de fila e los arrenca sus la drecha dèl teatre e se bota sul flanc.*) Anem, viratz vos de say ! (*Al Mèra.*) Mossur lo Mèra, vous prezenti la garda de Salanhac que ne sèy lo capitani.

TAULHAVIN

As bièn fach de los menar ; co donarà una crana irèia de nostre país à Perigus.

MENUDET

(Un mirliton pèr estrument, una giganta bagueta que n'es embarassat e emd laquala batrà la mezura en n'alizar de braves cops pèls caps sans z'oc far pèr esprès.)

Co vai bièn, drolles, plantatz vos qui al fons.

(Estruments : un tambor, un claron que rauna de longas bramadas.)

TRAUHAVIN

(Tot sol.) E mon discor !, l'ai aublidat sus la taula. *(A Jaconet.)* Jaconet, monta me quèrre mon discor, lou trobarás sus mon burèu.

(Jaconet s'en vay.)

SENA X

LOS MEMAS, *manca* JACONET

TRAUHAVIN

Braves drolles, sabètz qu'avèm l'onor d'aver la vezita dèl capitani de gendarmarià. Vos diráy pas l'encauza de sa venguda, es un secret d'Estat, lo podi pas decialar, mès comti sus vos, pèr l'i provar qu'à Salanhac... qu'à Salanhac... sèm... sèm... à Salanhac lo diable me !

TOTS

Viva mossur lo Mèra ! Viva mossur la Mèra !

SENA XI

LOUS MEMAS, *may* JACONET

JACONET

Que i a ? que i a ? Es aribat ?

PICADUR

E non, quo's mossur lo Mèra que vèn de far un discors...

JACONET

Sans papièr ? Quo's pas possible ! Co s'èra plus vist !

TRAUHAVIN

E ben, Jaconet ?

JACONET

D'abord que l'avètz fach, n'avètz plus bezonh d'aquel papier.

TRAUHAVIN

Quo's pas lo mêma, co n'es un autre.

JACONET

Ah ! co n'es un autre. E ben lo vequi. *(Tot sol.)* Sans papièr ! qu z'aurià dich tot papièr ! Carlà tot vere !

TRAUHAVIN

(Prend lo papièr, lo legis. Tot sol.) Oh ! lo diable se crame ! n'ay mas botat : Mon cher capitaine ! Quo's pas pron. *(Sosca. Se tusta lo front. A part.)* Faray jogar, co me coparà la paraula. *(Se vira aus muzicaires.)* Drolles, tant lèu qu'auray comensat mon discor, comensaretz de jogar la muzica, e quora acabaray, acabarètz ! *(Voz dins la colissa.)* Viva lo capitani ! Viva lo capitani !

PICADUR, FIRMÈN, MENUDET

(Ensemble.) E ben ! e ! e ! tenètz vos plan, tenètz vos redde !

(Lo Mèra se carra.)

SENA XII

LO MEMAS, *may* LO CAPITANI

(Lo capitani dintra.)

CAPITANI

Qu'est-ce que cette mascarade ?

TRAUHAVIN

(S'avansa segut de las doas femnas. Prend son discor bota sas lunetas.)

Mon cher capitaine... *(Una muzica d'ifèrn l'i copa la paraula. Lou Mèra brasseja e bolèga las potas coma se contunhava son discor, s'entend de temps en temps coma un resson.)* Capitaine... gendarmerie... lampions... Salignac.

(Lo Mèra s'arrèsta. Se ris als muzicaires que quiton de far lo charivari.)

CAPITANI

(En colèra.) Mais monsieur, que signifie ?...

TRAUHAVIN

Je bous présente le vataillon des pompiers, comandant Picadur ; la garda de Salignac : capitaine aux gardes, le Firmin ; et boici l'arfenon avé Menudet qui le fait juguer.

CAPITANI

(Furios.) Voyons, vous moquez-vous de moi ? Je suis venu pour autre chose qu'une revue de mardi-gras !

TRAUHAVIN

Bous inquiétez pas. Je sais bien bous bénez pour les lampions. *(A Picadur.)* Anatz quèrre la caissa emd vostre batalhon.

(Granda butida de pèrtot, brouhaha. S'en van viste, crèdon :)

TOTS

Viva lo Mèra ! Viva lo capitani ! Viva la Republica !

SENA XIII

TOT LO MONDE

(Los pompiers tornon emd la caissa.)

TRAUHAVIN

Ah! vequi la caissa dèls lampions ! *(Al capitani.)* Bous poudez la n'empourter.

CAPITANI

Mais qu'est-ce que vous voulez que je fasse de ces lampions ?

TRAULHAVIN

Mais, monsieur le Préfet, il m'a dit coume ça au téléphone que vous veniez pour attraper des lampions et que je vous ajude à les cerquer ? Boyez, je les ai fait bouter là ; bous poudez les empourter.

PICADUR

E mais se boulètz un cop de man, co serà emd plazer.

CAPITANI

Mais, sabre de bois, je ne suis pas le petit nègre de la Préfecture. Trouvez quelqu'un d'autre pour faire vos commissions. Mon rôle est autrement sérieux.

TRAULHAVIN

Mès lo Préfet m'abià dich que veniatz esprès pèr los quèrre.

CAPITANI

Voyons, quand vous a-t-on téléphoné ?

TRAULHAVIN

Vuey matin... Oh ! escuzez-moi, je faisais pas attention ; bous compréneez pas le patois, béleu.

CAPITANI

Mès si, paure ome, mès si que la conessi aquela brava lenga dèls ancièns de nostra rassa. Aimi de l'aubir, aimi de la parlar, e se me volètz far plazer, quitatz de vos escaraunhar la boca d'un mauvès franchimand, e parlatz dins nostre vièlha e tindanta Lengua d'Oc. Solide qu'aital nos comprendrèm milhor.

PICADUR

(Tot sol.) Pèr un capitani, es pas fièr.

TRAULHAVIN

E ben vos diziay que quo's vuey matin que m'an telefonat de Perigus.

CAPITANI

Vous an parlat de io ?

TRAULHAVIN

Oc, m'an dich, que veniatz esprès pèr atrapar los lampions.

CAPITANI

Vos an dich que veniay esprès ?

TRAULHAVIN

Oc !

CAPITANI

E ben, mossur lo Mèra, crezi qu'avètz pas trop bièn compres. Quo's pas dèls lampions, quo's un espion que veni sercar.

TRAULHAVIN

Ah !

PICADUR

Un espion !

TRAULHAVIN

Un espion, pas possible ! Oh ! e s'es escapat ! Oh quala sensa !
(*Se freta las mans, rebinga, ris.*)

CAPITANI

Que fazètz ?

TRAULHAVIN

(*Sazit.*) Ren. Oh ren.

CAPITANI

(*Solet.*) Co me dis ren de bon. (*Al Mèra.*) Fazètz partir tot aquel monde, vos voli parlar.

TRAULHAVIN

E ben donc, brave monde, farèm pas la revuda d'anèit. Podètz vos n'en tornar e adissiatz!

TOTS

Viva lo Mèra ! Viva lo capitani ! Viva la Republica !
(*Los comandaments se bruncon.*)

PICADUR

Viratz vos de say !... E ben, marchatz.
(*Los pompièrs s'en van.*)

FIRMÈN

La garda, seguètz-me !

(*La garda s'en vay.*)

MENUDET

En avans la muzica !
(*Los muzicaires s'en van.*)

TOTS

Viva lo Mèra ! Viva lo capirani ! Vivi la Republica !

SENA XIV

LO CAPITANI e TRAUHAVIN

CAPITANI

Vos vèni de dire que veniay pèr arrestar un espion. La Prefettura vos a dich de m'ajudar.

TRAUHAVIN

Mès es que io m'i conessi gaire, sabètz.

CAPITANI

Passatz pas pena ; vezètz, sèy vengut tot sol. N'ay pas menat de gendarmas emd io pèr pas que l'espion se mesfize.

TRAUHAVIN

Avètz fotre bièn fach !

CAPITANI

Endonc comti sus vos e sus quauques omes. Ay vist qu'aviatz una tropa de pompièrs e de gardas ; los me poirètz prestar se n'ai bezonh ?

TRAUHAVIN

Emd plazer co serà !

CAPITANI

M'an l'aire plan braves drolles, mès vos aconsilhi de pas menar tant de rambalh. Poriàn tot far mancar.

TRAUHAVIN

Pèr mon arma, faray la comession.

CAPITANI

Sèy pas cargat de sèrcar quel espion, devi mas l'arrestar quora l'auràn trobat.

Oc, tant ben dèls policièrs vendràn pèr aquo. Seràn vestits un pauc de cada biais e per se pas far conesser parlaràn en Lengua d'Oc. Aital l'espion los comprendrà pas, el que sab mas lo francimand.

TRAUHAVIN

E se io l'atrapi.

CAPITANI

Qu ?

TRAUHAVIN

Eh ben, l'espion.

CAPITANI

Ah ! se l'atrapatz, endonc...

TRAUHAVIN

Endonc l'auráy ?...

CAPITANI

Oc, e quora l'aurétz, lo carlà pas daissar fugir.

TRAUHAVIN

Mès pas el, ela !

CAPITANI

Ela ?

TRAUHAVIN

Oc la croz.

CAPITANI

Ah la croz ! Eh ben oc, co se porrà ben.

TRAUHAVIN

(Emd los anges.) Oh !

ATTE III

SENA I

TRAUHAVIN, *tot sol.*

TRAUHAVIN

Ay prevengut los consilhèrs d'estre aici à doas oras e mèja, serà lèu l'ora ; mageni que durarán pas gaire a venir. Quo's que aquela sezilha dèl conselh municipal es la plus marcanta qu'agi vist de ma vita. Pensatz s'assemblar a discutir siaudament dèl temps qu'un espion vira aqui à l'entorn e sèrca belèu de far sautar la ciutat ! (*Enquièt.*) Quo serià ma fe gaire agriable. (*May enquièt.*) E se fazià sautar la merarià !... Ah ça, mè s fariay beleu plan de pas demorar aqui ! (*Sosca.*) Tant pis, l'i sèi, l'i demori... marcaràn mon nom dins l'istoria. Ah mè, tot parièr, farià pas 'quo... Urozamen que me mandon dèls policièrs pèr l'atrapar. Oc, mè coma faráy pèr los conesser io aquèls policièrs ! Parlon occitan m'a dich lo capitani. (*Debinhos.*) Parlon occitan, parion occitan ! E io tant ben parli occitan e may sèy pas policièr pèr aquo. E l'espion, el parla frances, n'en vequi una rason ! Se calià arrestar tots los que parlon frances, quo n'en farià de las manaujadas d'espions ! Anatz vos l'i conesser aqui dedins ! Quala irèia an ajut à la Prefettura de me mandar aquel tros d'espion. Auriay ben mèlh estimat un brave petit crime, quo's pas tant dangièros e quo's plus mins de tracas. Mès un espion !

SENA II

TRAUHAVIN, DOS POLICIERS

(*Lo Mèra es assitat al burèu. Quauqu'un tusta, vai drubir.*)

MARCAFIN

(*Vestit de pilhons.*) Bonjorn, mossur. Vodriàm veire lo mèra.

TRAUHAVIN

Que l'i volètz ?

MARCAFIN

L'i volèm parlar.

BECAMÈL

S'ès tu bestia ! Vezes pas que quo's el lo Mèra. Agacha sa cintura.

TRAU LHAVIN

(*S'agacha la cintura e fier la mostra enguèra may.*) Oc, quo's io lo Mèra. Mès sèy regretos de vos dire qu'ay pas lo temps de vos auvir, sèm à la sèrca d'un espion. E d'abord avètz vist la plancarta : « Defensa de mendiar sul tenament de la comuna. »

BECAMÈL

Mossur lo mèra, sèm pas so que crezètz.

TRAU LHAVIN

(*Mocandièr.*) E ten, pari que sètz los filhs de Rotchild. (*Se tusta lo cap.*) Belèu! ... D'ont venètz ?

MARCAFIN

De Perigus.

TRAU LHAVIN

De Perigus, lo diable me ! (*Tot sol.*) Oh mès belèu l'an vist ! (*Als policièrs.*) Digatz-me, d'abord que venètz de Perigus, avètz pas trobat un ome que parlava francimand ?

BECAMÈL

(*Que se ris e fai sinne à Marcafin.*) Un ome que parla francimand, n'avèm trobat de dogenas.

TRAU LHAVIN

(*Als policièrs.*) Mès n'avètz pas trobat un que venià far l'espion à Salanhac ? Dèls cops, en barbecan emd lo monde om se pod ransinhar.

MARCAFIN

Non malurozament, l'avèm pas trobat, e venèm aici pèr lo sercar a vos pregar de nos ajudar.

TRAU LHAVIN

Lo venètz atrapar ! Endonc seriatz...

BECAMÈL

Dèls policièrs.

TRAULHAVIN

Eh ben, tèn, m'en dotavi. Ren mas de vos veire dintrar z'oc me sèy dich. Ay lo naz fin, sabètz, e vostre espion durarà pas gaire mas que m'i boti.

SENA III

TRAULVALHIN, LOS POLICIERS, LOS GARDAS

(Los gardas dintron, capitani en tèsta.)

FIRMÈN

Mossur lo Mèra ma companhà es asemblada, espèri los ordres.

BECAMÈL

Quo's carnaval aici anèit?

FIRMÈN

Digas tu espilhandrat, aprendrás a pas de fotre de la garda de Salanhac.

(L'i gita un cop de punh, t'autre respond. Lo Mèra se bota al mitan pèr los desseparar e atrapa dèls dos costats.)

TRAULHAVIN

Arrestatz, arrestatz, mossur lo policièr quo's mon capitani de la garda ! Firmèn, arrèsta-te, quo's un policièr pèr l'espion !

FIRMÈN

Ah ! se sèt看 policièr, endonc escuzatz.

TRAULHAVIN

(Se freta.) Quo's egal, mès avètz pas las onsas moflas !

BECAMÈL

(A Marcafin.) Aquel Mèra me dis ren de bon ; lo carlà tèner à l'èlh.

TRAULHAVIN

(Als policièrs.) Vequi la garda de Salanhac, l'avèm montada vuey matin pèr atrapar l'espion.

MARCAFIN

N'en vequi pron per que siasque plan prevengut. (*A Becamèl.*) As razon, lo cal vilhar.

BECAMÈL

Mossur lo Mèra nos'n anèm, tornarèm veire s'avètz fach preza.

TRAUHAVIN

Esperatz, esperatz, vos anèm sègre un tros de camin.
(*S'en van tots.*)

SENA IV

PICADUR, JACONET, MENUDET

(*Dèls temps que lo Mèra i es pas los consilhèrs arribon e s'assiton.*)

PICADUR

Tèn, vezètz, nos fay assemblar à doas oras e mèjas, n'es tres e Traulhavin n'es pas 'nquèra aqui.

MENUDET

Quo's ben trop maluros.

JACONET

A cada cop quo's parièr.

MENUDET

Podèm ben aribar en retard, es tojorn may tardièr que nos autres.

JACONET

Oh mès co durarà plus gaire !

MENUDET

Daissa venir las elecions.

PICADUR

O tu, sabi ben so que voles dire.

MENUDET

E que voli dire ?

PICADUR

Tira te d'aquí que m'i boti !

JACONET

Passaras pas tant viste que crezes.

PICADUR

Ah ! a bièn fach de nos assemblar, Traulhavin, que t'i anavi botar d'aquelas afichas que seriàn pas 'stadas picadas dèls vermes !

JACONET

Que nos vol ?

MENUDET

Say pas, mès n'in dirà tot quattras.

PICADUR

E io ! Ah n'a pas fach la revuda !

MENUDET

Io qu'aviay apres à mon arfenon la « Marsilheza » en doas partidas.

TOTS

Que co serià estat brave !

MENUDET

Veirèm ben ! veirèm ben !

PICADUR

T'i dirà quicom al Traulhavin, passatz pas pena.

TOTS

I anèm far un d'aquels rambalhs !

JACONET

Chot ! chot ! lo vequi.

(Muton coma de las carpas de tres jorns.)

SENA V

LO CONSELH MUNICIPAL :
TRAULHAVIN, PICADUR, FIRMEN, MENUDET,
JACONET, NAZTORS

(Los consilhèrs son en rond en facia lo burèu del Mèra. Traulbavin dintra emd Firmèn e Naztors.)

TRAULHAVIN

(Sans vere los consilhèrs.) Tot parièr as lo punh sec Firmèn. Te poudis ben parcir de tustar tan redde.

FIRMÈN

Pensavi pas vos tocar vos, qu'èra pèr l'autre.

TRAULHAVIN

Tot parièr, tot parièr, m'en as alizat un aqui. *(Se freta l'espanla)* Co deu estre macat. Anfin urozament que z'as pas fach pèr esprès. *(Tot sol.)* Los policièrs z'oc diràn belèu al Préfet, e qu sab... qu sab... *(A vist los consilhèrs.)* Ah bonjorn, los consilhèrs : sèy un pauc en retard, m'escuzaretz, vèni d'acompanhar los policièrs. Anèm comensar. *(S'assita à son burèu.)* La sezilha es drubèrta !

PICADUR

Damandi la paraula.

NAZTORS

L'auràs pas, la voli.

FIRMÈN

Pas avans io !

NAZTORS

L'ay damandada avans tu.

FIRMÈN

Delebres pas que sèy ton capitani.

NAZTORS

Aici i a pas de capitani ni may de coronèl que tènque, sèm tots consilhèrs parièr .

JACONET, MENUDET

Plan plan ! Naztors as razon.

PICADUR

Torni demandar la paraula.

LOS AUTRES

(Ensemble.) Non... si... io... non ... io...

TRAUHAVIN

(*Sona tant que pod.*) Mossur Picadur a la paraula.

PICADUR

Al nom dèls pompièrs de la comuna, vèni reclamar en pèrqué s'es pas facha la revuda.

TOTS

Bravo ! bravo ! quo's bien parlat !

TRAUHAVIN

Passintatz, vos vau explicar.

FIRMÈN

Damandi la paraula.

TRAUHAVIN

Daissatz-me vous explicar.

NAZTORS

Pron de paraulas, dèls attes. La ley es facha pèr tot lo monde !

TOTS

Bravo Naztors, bravo !

NAZTORS

(*Tot sol.*) Z'ai legit vuey matin dins mon jornal ; coma co fay bièn !

FIRMÈN

Damandi la paraula.

TOTS

(*Aire dèls lampions.*)

A Firmèn ! A Firmèn !

TRAUHAVIN

Passintatz ! passintatz !

NAZTORS

Lo pople es al cap de sa passinsa, la tina bul, las enas van petar ! (*Tot sol.*) Qu'èra sus mon jornal.

JACONET e MENUDET

(*Se lèvon.*) N'avèm plan pron de passintar, sèm los representents dèl pople, e volèm saber lo perque de la cauza.

NAZTORS

Volèm saber lo perqué de la cauza! (*Tot sol.*) Lor damandaray se qu'èra sus lor jornal.

TRAUHAVIN

E ben escot...

PICADUR

Torni damandar la paraula.

TRAUHAVIN

Mès bogres, daissatz me parlar.

PICADUR

La paraula !

FIRMÈN

Oc la paraula.

NAZTORS

Oc, oc, pron de paraulas, lo pople vol dèl pan ! (*Digun dis ren. Tot sol.*) Qu'èra sus'l jornal. (*Se grata lo cap.*) Quo's belèu pas aurà que z'oc calià dire.

FIRMÈN

La paraula, petard d'escut !

JACONET e MENUDET

Non ! non !

TRAUHAVIN

(*Fai tinlar sa tinleta.*) Mès fazètz tot siaud vos vau explicar,

PICADUR

Voli la paraula.

TRAU LHAVIN

Eh ben, prend-la.

PICADUR

Al nom de tot lo conselh, voli saber perqué s'es pas facha la revuda. La vertat nos fay pas pòu, la volèm conesser.

NAZTORS

Lo diable se cope lo col, quo's plan parlat! (*Tot sol.*) Croumparai son jornal.

PICADUR

Oc volèm saber pèrqué s'es pas facha la revuda.

TOTS

Oc ! oc !

TRAU LHAVIN

Mès...

PICADUR

E volèm saber perqué nos avètz assemblats sans nos marcar l'ordre dèl jorn sus'l papièr.

TRAU LHAVIN

Mès...

TOTS

Oc, volèm saber, volèm saber.

NAZTORS

Damandi la paraula.

TRAU LHAVIN

L'avètz.

NAZTORS

(*Se grata lo cap. Tot sol.*) Fotre ! coma i avià sus'l jornal ?

TRAU LHAVIN

Avètz la paraula. Vos l'ay donada.

NAZTORS

Eh ben, la vos torni. (*Tots se rizon.*)

TRAUHAVIN

(*Sona.*) Vos vau explicar.

TOTS

Ah ! (*Aplaudiments.*)

TRAUHAVIN

Avètz arremarcat que lo capitani m'a dich de vos far sortir.

FIRMÈN

L'i plaziam pas belèu a 'n d'aquel capitani de vila. Z'oc sèm tant que z'el capitani.

PICADUR

May que sèn mèma comandant.

FIRMÈN

Quo's la gelozia que lo fazià parlar.

TRAUHAVIN

Oc mès venià de la Prefettura. Z'oc cal pas aublidar. E quo's pèr d'ont vèn que l'ay escotat. Quora sètz estats partits, endonc m'a dich que venià pèr arrestar un espion que se debià trobar dins lo tenament de la comuna.

FIRMÈN

Aquo z'ay entendut, may que z'avià dich d'avansa que partiguèssiam. Avètz razon mossur lo Mèra, votaray pèr vos.

TRAUHAVIN

Marcès ! (*Torna contunhar sas explicacions.*) M'a damandat de l'i donar un cop de man e z'ai prometut en vostre nom. Vostre corage à tots m'es plan conescut pèr que m'engagèssi d'onor. Pensi pas que reneguèssiatz ma paraula.

PICADUR

Avètz bien fach, votaráy pèr vos.

TRAUHAVIN

Marcès. (*Torna contunhar.*) Comprenètz un pauc. Qual onor, pèr Salanhac d'aver un espion ! Los jornals ne van parlar, beleu botarán lo retrach dèl conselh. Ah la gloria ! la gloria ! Anèm votar pèr dire se devèm ajudar à la preza.

TOTS

Oc votèm, votèm.

FIRMÈN

(*A Jaconet, li parant un caièr.*) Copa los papièrs.

JACONET

(*N'en dona un à cadun, manca al comandant.*)

PICADUR

E io ? e io ? n'ay pas !

JACONET

N'ai plus.

PICADUR

Dona-me lo tio.

JACONET

Non pas !

PICADUR

Si ben. Quo's de la frauda électorala !

FIRMÈN

Te faches pas, t'en vau donar un. (*Torna prène lo caièr e desquissa una parja.*) Tèn sès content.

PICADUR

(*Raumèla.*) E mès tant ben.
(*S'aplicon tots à escrieure.*)

FIRMÈN

Co i es ?

TOTS

(*Manca Picadur.*) Oc.

PICADUR

Pas io ! Pas io ! La, co i es, tèn.

(*Jita son papièr dins la bostia que l'i para Firmen, los autres fan parièr.*)

TRAULHAVIN

(Se leva.) Mossurs anèm far lo depolhage de l'escrutin. Prumièr buletin... Oc, cal marchar.

PICADUR

Bravo ! bravo ! bravo !

TRAULHAVIN

Segond buletin... Oc, cal i anar.

FIRMÈN

Aquo, quo's bien !

TRAULHAVIN

Trezenc buletin... Oc lo cal prène.
Quatrenc buletin... Non, em sab pas so que pod arribar.

JACONET

Quo's pas io qu'ay fach aquel.

TRAULHAVIN

Buletin cinq... Buletin blanc.

NAZTORS

Quo's lo mio ! Qu'èra sus'l jornal.

TRAULHAVIN

Buletin siès... Oc cal ajudar.

MENUDET

Aqui co dona.

TRAULHAVIN

Siès votants. Quatre oc, un non, un buletin blanc. La majoritat estant de quatre, quo's « oc » qu'a ganhat. Es donc decidat qu'ajudarèm la polissa. E aurà, podètz partir. Tenètz vostres omes prestes à venir al secor dèl capitani e dèl mio. Farètz tot vostre dever sans pòu e sans flacar !

NAZTORS

(Tot sol.) Coma parla bien ! Se sabiy qual jornal prend !
(S'en van tots, lo rideu bassa.)

ATTE IV

SENA I

TRAULHAVIN, LOS GARDAS

TRAULHAVIN

Vos ay mandat pèr vos donar mos ordres. Vos fau mos compliments pèr vostra bona tenguda. Aublidetz pas jamay que la diciplina fay la forsa... (*A Naztors.*) Ten, tu, Naztors, demoraras emb io, seràs en sentinela aqui, dèls cops que l'espion l'i vodrià venir panar lo cadastre, om sab pas ! Après los afars d'Agadir aquel fatus Guillaume es capable de tot.

NAZTORS

Om sab pas.

FIRMÈN

Garda Naztors, vos comandi de garda al burèu de la merarià. Avètz pèr consinha de pas daissar panar lo cadastre. Compres ?

NAZTORS

Compres !

FIRMÈN

E los autres ?

TRAULHAVIN

Los autres los n'enmènarás coma tu, pèr atrapar l'espion. E quora lo tendràs, lo me menarás cop sec.

FIRMÈN

Quo's convengut, mossur lo Mèra. (*Als dos gardas.*) E ben vos autres garda-vos ! repaus ! Seguètz-me. (*S'en van.*)

SENA II

TRAULHAVIN, NAZTORS

TRAULHAVIN

Eh ben, mon vielh Nazrors, quo's tu que sès de garda aqui ?

NAZTORS

E oc !

TRAULHAVIN

Vezes t'ai cauzit esprès pèr demorar aqui dèl temps que los autres s'en van arrede pèls camins ; vezes com t'aimi.

NAZTORS

Oh ! mossur lo Mèra, sètz bièn aimable, coma faray pèr vos grammarciar ?

TRAULHAVIN

Oh ! quo's ren de bièn penable ; sufis de z'oc vorle far.

NAZTORS

E que cal far ?

TRAULHAVIN

Se me podis ajudar à recurar mos prunièrs donman me fàris plan plazer.

NAZTORS

E ben vendráy, podètz comtar sus io.

SENA III

TRAULHAVIN, NAZTORS, BECAMEL

(Becamèl dintra a 'n d'aquel moment tot dossament escota sus lindal de la porta sans que les autres los vejon.)

TRAULHAVIN

Comprènès, cal pas que los autres z'oc se pèsquon enmagenar ; quo me poria portar tort ; oc tant ben, lor diras ren de ren, quo's prometut pas un mot !

NAZTORS

Pas un mot, comtatz sus io.

TRAULHAVIN

E coma aco te vau gardar aici tota la jornada.

BECAMÈL

(S'avansa coma se fazià ren mas arribar.) Vos derengi belèu ?

TRAULHAVIN

O non, non, à l'encontrari.

NAZTORS

A l'encontrari.

BECAMÈL

(Mostra Naztors.) Qu quo's aquel ?

TRAULHAVIN

Quo's un garda ; es de sentinèla aqui pèr gardar de pòu que l'espion vèngue prèner quicon.

SENA IV

TRAUHAVIN, NAZTORS, BECAMÈL, FIRMÈN
LOS DOS AUTRES GARDAS, UN ANGLÈS

(Lous Firmèn dintra segut de sos dos gardas que porton un Angles coma qu porta un mort ; i an estacat los pèds e las mans ; Firmèn marcha davans, lo sabre nud, e redde coma la justícia ; l'Angles rana, los gardas crèdon.)

Ah ! te tenèm ! te tenèm !

TRAUHAVIN, BECAMÈL

Que quo's ?

FIRMÈN

Queste cop lo tenèm ! *(Als gardas.)* Pauzatz-lo qui *(Los gardas lo daisson tombar pèl plancat. L'Anglès crèda coma se lo sanavon.)* Mossur lo Mèra vequi l'espion !

TRAUHAVIN

Oh ! *(De sazimant tomba sus una cadiera.)*

BECAMÈL

Mès coma l'avètz atrapat ?

FIRMÈN E LOS GARDAS

Magenatz vos que...

Eriam en tren de...

Marchaviam tot siaud...

BECAMÈL

(Los dets conhats dins las aurilhas.) A mès pas tots al cop!

FIRMÈN

(Als gardas.) Eh ben, daissatz me parlar vos autres l'aze me fote ! *(A Becamèl.)* Magenatz vos qu'en aribant razi la boria de Pescafin, te vezèm aquela granda banlèva que s'aclitava, s'estirava, mèzurava emd son det...

BECAMÈL

Oh ! oh !

TRAULHAVIN

Ah ! ah ! (*Se freta las mans. Becamèl l'aviza de travèrs.*)

FIRMÈN

Oc mezurava emd son det conhat tavans los èlhs, coma aquo. (*Fai lo sinne dèl pintre que pren mezura.*) Nos sèm tots amagats dins lo valat, e sans polsar, l'agachaviam far. Mès vequi pas que tot emd un cop, lo mossur pren una carta à la man, lèva lo cap, aviza de say e de lay e torna conhar lo naz e lo det sus sa carta ? Endonc sèm surtits en credant...

TRAULHAVIN

En credant ! Perqué ?

FIRMÈN

Pèr lo sazir, pèr qu'age pas lo temps de nos portar un maissant cop. Tant lèu que nos a vist lo salvage s'es fotut à corre, à corre... lo podiam pas sègre, suzavi à plèna pèlh. Urozament que Tiolevat à pres l'escorsièra en facia la boria de Cantagrelh. Sèm viste venguts i ajudar, e l'autre que credava pèr nos espoulir : « Ao iès ! ao iès ! tsoquin ! tsoquin ! » Mès n'aviam pas pòu, l'avèm encordelat coma un peloton de lana e l'avètz aquí. Mès savètz, l'escapetz pas, a bona camba !

TRAULHAVIN

Destacatz-lo, l'anèm enterojar.
(*Los gardas lo destacon ; l'Anglès se lèva.*)

ANGLÈS

Ao iès, pocop ennuyeux cette montsir. (*Mostra Firmèn.*) Pocop serré fort.

BECAMÈL

E a ajut plan razon.

ANGLÈS

Ao no comprend. Vo pâlez chinois ici, moi spoken franché, rien que franché.

TRAULHAVIN

Quo's ben aquo ! Sab mas lo francimand.

ANGLÈS

Vo dizé ?

TRAULHAVIN

Ze dis que bos ètes un espion.

ANGLÈS

Ao moa espion, no ! no ! moa être camarade à montsir le Préfet du Tortogne ; moa avre perdu la chemin, vo savez la chemin de Pergueux ?

BECAMÈL

Ta ra ta ta ?

ANGLÈS

Ta ra ta ta ? Vo touchour pâlé chinois, ao moa no comprend.

TAULHAVIN

Vous pondriez pas nous montrer la preube que vous êtes l'ami du Préfet ?

ANGLÈS

Ao iès montsir, vola !

(li para una carta de vezita. Becamèl l'atrapa e la legis.)

BECAMÈL

O la ! o là ! quo's son bèl fraire. N'avètz fach, un crane travalh !

ANGLÈS

Trôle ce montsir tojor spoken chinois !

TRAVULHAVIN

Oh !

FIRMÈN

Lo bèl-fraire del Préfet ! Oh, lo diable me !

BECAMÈL

Li podètz far minhard, se volètz pas pèdre vostra plassa.

FIRMÈN

Oh ! *(A l'Anglès.)* Venètz mossur, anèm prène un got de vin blanc.

(Lo capinha, li passa la man sus l'espanla, li tusta sus'l ventre.)

ANGLÈS

Vo bocop oneste, montsi, mais moa no comprend. Vo dire pas à moa le chemin de Pergueux ?

BECAMÈL

Mais si ; on va vous montrer : suivez-moi.

ANGLÈS

(Tot sol.) Ao ! no parlé plus chinois lui, trôle, trôle! *(Al Mèra.)* Bone jor, montsir.

TRAU LHAVIN

Bonjour bonjour, bous saluderez le Préfet pour moi, et puis bous sabez, il faut pas nous saboir mal, nous crezions que bous étiez un espion.

ANGLÈS

No, pas espione, pas espione.

(S'en vay n'enmenat pèls gardas e Becamèl.)

SENA V

TRAULHAVIN, NAZTORS

TRAULHAVIN

Ah se quo's pas trop maluros ! Mès tant ben es ben trop bestia quel Firmèn ! Arrestar un Anglès ! Un Anglès ! Se quo's razonable aquo... Mès se quo's un Anglès, quo's pas un espion l'aze me fote ! *(A Naztors.)* Sabes pas tu ?

NAZTORS

Plèti ?

TRAULHAVIN

Eh ben, se quo n'èra estat un pèt de bon, lo tiniam queste cop.

NAZTORS

Oc plan lo tiniam, quel colobre.

TRAULHAVIN

Malorozament, quo n'èra pas un.

NAZTORS

E non !

TRAULHAVIN

Sabes pas Naztors ?

NAZTORS

Eh non, mossur lo Mèra.

TRAUHAVIN

Eh ben Firmèn es un aze !

NAZTORS

Oc plan, mossur lo Mèra.

TRAUHAVIN

Lo vau cassar !

NAZTORS

Oh, quo vay ben lo far sufrir !

TRAUHAVIN

Lo vau cassar de capitani.

NAZTORS

Ah !

TRAUHAVIN

Lo te foti comandant... Non me trompi, liutenant, quo i aprendrà un autre cop à bièn...
(*Crèdon dins la colissa.*) Que quo's ? (*Aviza e se retiola vistament.*) Ne mènnon un autre !
Ma fe quo n'en rabissa d'espions.

SENA VI

TRAUHAVIN, NAZTORS, FIRMEN, LOS GARDAS,
JOZEP e sa FEMNA

(*Los gardas dintron butant un ome e carrejant una femna. Quo's dos paizans.*)

FIRMÈN

Aqueste cop lo tenèm, quo's pas pèr dire, mès lo tenèm !

JOZÈP

M'anatz lachar, banda d'assassins !

CATARINA

Poriatz pas daissar tranquille lo paure monde. A ! se me teniatz pas, vos curariay los èlhs.

TRAUHAVIN

E dossament, brava femna, tenètz vos siauda.

CATARINA

Que me vol enquèra aquel ledard ! Vas vere, Jozèp, que nos faran mancar lo tren.

TRAUHAVIN

Quo se poria ben.

JOZÈP

(*Al Firmen.*) Ah may, tu z'oc m'apagarás. Que te torni trobar, e veiras aquo lo diable s'enlève!

FIRMÈN

Oc mès te tenèm e te quitarèm pas 'nquèra.

JOZÈP

Mès que nos volètz, coquin de sort !

TRAUHAVIN

Vos volèm botar en prèion.

CATARINA

En prèion ? E io sèy perduda ! Senta Vierja dèl bon Dieu !

JOZÈP

Mès sont fol, lo mondel aici ! Qu'avèm fach ?

FIRMÈN

Z'oc sabètz pron qu'avètz fach, espèci d'espions.

JOZÈP

Espion !

TRAUHAVIN

Oc quo's ben vos l'espion ?

JOZÈP

Mès non lo diable se sanne, quo's pas io. M'apèli Jozèp e sèy de Prussan.

TRAUHAVIN

(*Al garda.*) Vezes, quo's pas un espion, i aubes so que dis ?

FIRMÈN

Plan s'aviam pas 'ntendut so que dizià. (*Als gardas.*) Qu'en dizètz, braves drolles ?

LOS GARDAS

Oc, oc quo n'es un.

TRAUHAVIN

E que diziàn ?

FIRMÈN

Eron assitat sus l'orlé dèl camin, e parlavon fort coma se se jaulhavon.

CATARINA

Quo's pas vertat, parlèm tojorn aital: quo's la moda à Prussan.

FIRMÈN

Plan, parlavon de lo far sautar.

TRAUHAVIN

De lo far sautar ?

TIOLEVAT

De lo far rostir.

PEDPEZUT

De l'escondre dins la cava.

FIRMÈN

Oc, oc, dins la cava, vezètz.

TRAUHAVIN

Mès que qu'èra que volian rescondre ?

FIRMÈN

Eh qu'èra lo plan, tèn !

TRAUHAVIN

Ah se qu'èra lo plan, endonc quo n'es? (*Al Jozèp.*)

Quo's pas la pèna de far de sicramèias, tant val z'oc me dire cop sec ; quo's tu ?

JOZÈP

Io ? E ben de sigur que sèy io, quala irèia !

LOS GARDAS

Z'a dich !

TRAUHAVIN

Z'as dich ! En prèion espion de malur !

(Los gardas l'atrapon e lo boton en prèion.)

JOZÈP

(Arredut.) Quala comedia, mès son falords, son falords aici, l'aze-me fote ! *(Lo clavon.)*

SENA VII

LOS MEMA, manca JOZEP

CATARINA

Ah mon paure Jozep ont t'an botat ! *(Tomba sus una cadiera.)*

FIRMÈN

Estacatz-la es dangièroza, m'a engraunhat lo naz.

CATARINA

(Rebinga dèl temps que l'estacon.) Me volètz daissar ! Daissatz-me vos dizi ! Coquins ! galapians ! pèllans ! sacripants ! assassins ! assassins !

PEDPEZUT

Espera, brava drolla, te vau ben avezar. *(I estaca un mochador sus la boca pèr l'empachar de bramar.)*

TRAUHAVIN

(Al Firmèn.) Vas anar querre los policièrs emd tos gardas, lor dirás que tèni l'espion, que lo podon venir veire.

FIRMÈN

Seguètz-me, vos autres. *(S'en van.)*

SENA VIII

TRAUHAVIN, MARIA, CATARINA. NAZTORS

TRAUHAVIN

(*Apèla.*) Maria ! Maria ! vène vere, vène, vène.

MARIA

(*Arriba emd son davantal, una padèla à la man.*)
E ben que voles ?

TRAUHAVIN

(*Li mostra Catarina.*) Tèn aviza.

MARIA

E qu quo's ?

TRAUHAVIN

Quos una espiona.

MARIA

Pas possible !

TRAUHAVIN

Si, te dizi.

MARIA

Quo's ben vertat qu'a maissanta mina. Mès m'avís dich que qu'èra un ome ; quo's ben una femna aqui ?

TRAUHAVIN

Oc, mès l'ome es aqui dedins. (*Mostra la porta de la prèion.*) Aquela quo's mas la complissa, comprènes.

MARIA

O pas trop, mès anfin d'abord que lo tènes sèy bien contenta.

TRAUHAVIN

E io donc, pensa, vau aver lo riban, sigur !

MARIA

N'en parles bièn d'aquel riban, quo porta revengut ?

TRAUHAVIN

Quo porta la gloria !

MARIA

Oh ! se quo's mas quo, qu'èra pas la pèna de me derrenjar ! (*Sen torna.*)

SENA IX

TRAUHAVIN, NAZTORS, CATARINA,
BECAMEL, MARCAFIN

(*Los policièrs dintron.*)

BECAMÈL

E quel espion, ont es ?

MARCAFIN

Quo's pas quela femna belèu ?

TRAUHAVIN

(*S'uflant.*) Non, quo's mas sa complissa, el es aqui dedins.

MARCAFIN

Veire.

TRAUHLAVIN

(*A Naztors.*) Drèb lo prèijonhèr... (*Naztors z'oc fay.*)

SENA X

LOS MEMAS, JOZEP

(Lo garda à drubèrt la porta. Lo prèijonhèr sauta.)

JOZEP

Coquin ! pellan ! val pauc ! vènes que te crèbi la petèirola !

BECAMÈL

Vostre nom, vostre papièrs.

JOZEP

Que me vol aurà aquel baraquin ?

TRAUHLAVIN

Quo's pas un baraquin, es un policièr de la Prefettura.

CATARINA

E ben son cranes los policièrs de la Prefettura !

JOZEP

Mon nom, mos papièrs que ne volètz far ?

MARCAFIN

(Al Mèra.) Vezètz ben que parla occitan, e l'espion comprend mas lo francimand : quo's pas el.

BECAMÈL

(A pres los papièrs de Jozèp e los legis.)

E non, viètaze ! Es eletor à Prussan. *(Al Mèra.)* Crezi que vos truffatz dèl monde ?

JOZEP

Eletor ! Sèy may qu'aquo !

TRAUHLAVIN

E que sètz paure monde ?

JOZEP

Sèy tamborinaire !

MARCAFIN

Destacatz quela femna.

CATARINA

Era temps, m'estofavi. Lo qual qu'estrangli ?

BECAMÈL

(Que l'arrèsta.) Mès digun paura femna, digun ! Nos sèm trompats, anatz- vos en.

JOZÈP

(En s'en anar al Mèra.) M'en vau à cauza dèl tren, mès que te trèsqi sus mon camin, tu ! Veras se te gariráy lo pruzer.

SENA XI

LOS MEMAS, *manca* JOZEP e CATARINA

TRAUHAVIN

Quo's pas de sensa !

BECAMÈL

Quo fay dos cops que quo vos arriba, crezi que z'oc fazètz pèr esprès.

TRAUHAVIN

E perqué ?

MARCAFIN

Pèrqué ? Z'oc vos vau dire io, pèrqué. Sètz un complici de l'espion. Fazètz en semblant de n'atrapar un pèr nos far tornar e nos empachar de prèner lo bon.

TRAUHAVIN

E mès... e mès...

BECAMÈL

Vos en respondi que se lo trobèm pas, quo's vos que botarèm en prèion à sa plassa.

TRAULHAVIN

E io !... e io !...

MARCAFIN

D'abord, es pas malaizat de conesser : longa levita griza, culotas negras, barba roja, lunetas negras e naut capèl. Se lo trobèm pas, serétz fuzilhat à sa plassa. (*S'en van.*)

TRAULHAVIN

(*Tomba sus una cadiera.*) E paure monde ! sèy mort ! Auriam tant plan fach de demorar à Perigus aquels estafiès.

SENA XII

TRAULHAVIN, NAZTORS, UN MOSSUR, UN FOTOGRAFA

(*Un ome vestit coma z'oc deu estre l'espion dintra carrejan al cap d'una corda un fotografia estacat dins son aparèl.*)

LO MOSSUR

Monsieur le Maire, s'il vous plaît ?

TRAULHAVIN

Quo's io mossur que me volètz ?

LO MOSSUR

Je ne comprends pas votre langage, comment avez-vous dit ?

TRAULHAVIN

Z'ai dit que le Maire c'est moi.

LO MOSSUR

Ah très bien ! Je vous amène là un dangereux espion que je viens d'arrêter au coin du bois derrière la ferme de M. Picadur. Il était en train de prendre des photographies stratégiques.

TRAULHAVIN

Oh monsieur que bous êtes un brabe drole. Vous me salbez la vite. Tenez boila chent chous pour bous. (*Al fotografe.*) A quo's tu que me volias empachar d'aver mon riban,

atrapa salopard ! (*Li foita un cop de pèd, lo mossur fay parièr.*) C'est ça ajudez-moi. (*Lo sabon de cops de punh.*) A ! colobre, me volias far botar en prèion : tèn ! tèn ! (*Cops de pèds, cops de punh.*)

A ! fotrasson, gorle d'ome, espèci de val pauc me volias far fuzilhar ! Tèn fuzilha aquel ! (*Cop de pèd.*)

LO MOSSUR

Monsieur le Maire, j'ai un service à vous demander.

TRAUHAVIN

Bous poudez i aner je vais bous le rendre cop sec, quoi c'est ?

LO MOSSUR

Voici une pièce d'état-civil que je vous prierais de légaliser.

TRAUHAVIN

En plaisir, monsieur, en plaisir, si c'est que ça (*Zo fay e zo l'i torna.*)

LO MOSSUR

Merci. monsieur. Et maintenant, si je ne suis indiscret, avez-vous un double du plan cadastral ?

TRAUHAVIN

Le double, mais voui. Je l'ai fait refaire mas le mois passé.

LO MOSSUR

Voudriez-vous me le prêter, vous seriez bien aimable. Je compte acheter une propriété sur le territoire de votre commune, alors, vous comprenez, je tiendrais beaucoup à avoir ce document chez moi.

TRAUHAVIN

Mais en plaisir. Tenez comme vous êtes un bon garçon je vais bous donner le neuf. J'en tournerai cromper un autre.

LO MOSSUR

(*Pren lo plan e lo bota à la poch.*) Merci, monsieur avez-vous des souterrains ici ?

TRAUHAVIN

En pourquoi bous me damandez ça ?

LO MOSSUR

C'est que je désirerais établir des champignonnières.

TRAULHAVIN

Eh bé les souterrains ça manque pas en par ici ! Y en chez Traucosec, chez Picadur et chez Menudet. Y en a même sous la mairie, nous y botons de la poudre et l'argent de la comune. (*Lo fotografia rauna.*) Ajudez-moi à bouter celui là en prison.

LO MOSSUR

Mais comment donc, cher Monsieur, avec plaisir. (*A cops de pèd, à cops de punh, lo buton en prèion.*) Je vous remercie, monsieur le Maire, mais je ne suis très pressé. Excusez-moi de vous quitter si tôt. Au revoir et mille mercis. (*S'en vay.*)

TRAULHAVIN

Au revoir, vous m'avez plan rendu service ; c'est moi que je bous remercie.

LO MOSSUR

(*Dins la colissa.*) Il n'y a vraiment pas de quoi.

SENA XIII

TRAULHAVIN, NAZTORS

TRAULHAVIN

(*Escrit e parla so qu'escrit.*) Monsieur le Préfet. Je viens de traper l'espion. C'est moi que je l'ai pris. Je l'ai bouté en prison. Je bous embrasse. Le Maire Traulhavin. A Monsieur le Préfet de la Dordogne. (*A Naztors.*) Espèra-me aqui, vau portar quela despacha à la posta. E subretot daïsse pas escapar l'espion. Defensa de lo drubir tant que l'i serà pas. (*S'en vay.*)

SENA XIV

BECAMEL, MARCAFIN, NAZTORS

BECAMÈL

Ont es lo Mèra ?

NAZTORS

Es estat portar una despacha.

MARCAFIN

Quo me dis ren de bon ! Qu'en dizes tu Becamèl, d'aquel Mèra ?

BECAMÉL

Pèr bièn dire, se quo's pas el l'espion, quo's un complici, segur.

MARCAFIN

Ah penses coma io, Becamèl. Lo cal tènèr à l'élh. (*Al garda.*) Digun es vengut dèls temps que i èriam pas?

NAZTORS

Si ben es vengut l'espion.

MARCAFIN

(*A Becamèl.*) Que te diziay ! (*Al garda.*) Ont es estat ? Es partit coma lo Mèra ?

NAZTORS

(*Se ris.*) O que non, l'a botat en prèion.

MARCAFIN

Ont ?

NAZTORS

Aqui dedins.

BECAMÈL

Aqui dedins ! Drèb lo que lo vejèm.

NAZTORS

Non pas mossur lo Mèra z'oc m'a defendut.

MARCAFIN

E n'es vengut digon plus ? Esperèm nostre espetor.

NAZTORS

Si ben es vengut lo mossur qu'a menat l'espion.

BECAMÈL

A ! quo's el, sigur que quo's el. Coma-t'èra vestit ?

NAZTORS

Avià una levita, de culotas, un capel.

BECAMÈL

De quala color, sa levita?

NAZTORS

Griza.

MARCAFIN

Quo's pas el !

SENA XV

LOS MEMAS, JACONET

JACONET

Parés que lo Mèra a pres l'espion, ont es ?

NAZTORS

Aqui dedins.

JACONET

Ah !

BECAMÈL

(*A Jaconet.*) N'avètz pas vist l'espettor ?

JACONET

Que quo's aquo ?

MARCAFIN

Nostre chèfe.

JACONET

(*Espòlit.*) Un chèfe de bregands !

BECAMÈL

Non lo chèfe de la polissa.

JACONET

Ah non, l'ay pas vist.

SENA XVI

LOS MEMAS, MENUDET, *emd sos* MUZICAIRES

MENUDET

E quel espion, ont es ?

NAZTORS

(Emd una voz de dejos terra.) Aqui dedins.

MENUDET

A tot parièr ! tot parièr *(Lo fotografe dona de grands cops de pès dins la porta.)* S'i ennoja ben tot parier aqui dedins.

MARCAFIN

N'avètz pas vist l'espèttor, lo chèfe de la polissa ?

MENUDET

Ah non, i'ay pas vist. *(Als mazicaires.)* E vos autres ?

MUZCAIRES

Nos autres tant pauc.

MARCAFIN

Quo's ben estonent, nos esperava al caire dèl bosc darrièr chaz Picadur, i a una ora que lo sèrquèm, e lo podèm pas trobar.

SENA XVII

LOS MEMAS, PICADUR *e sos pompièrs.*

PICADUR

Ah ! ah ! pares que lo tenèm aquel espion !

BECAMÈL

E oc.

MARCAFIN

N'avètz pas vist l'espettor de la polissa ?

PICADUR

Ah non. (*Cops de pés dim la porta.*)

BECAMÈL

Podes tustar, vay, te tenèm plan. (*Als pompièrs.*) E vos autres l'avètz pas vist ?

POMPIÈRS

Pas may mossur.

BECAMÈL

Tot parièr, ont pod èstre ?

(*S'aub enquèra de cops de pés dins la porta.*)

MARCAFIN

Tusta vay, tusta !

SENA XVIII

LO MEMAS, TRAUHAVIN

TRAUHAVIN

Bonjorn tot lo monde ! Vèni de passar despacha al Prefet. (*Als policièrs.*) Vezètz se lo

vos ay atrapat io aquel espion. Ah se crezètz que l'i vezèm pas clar à Salanhac!... (*Lo telefona sona.*) Ah me sonon ! (*Vay à l'aparèl, escota, los autres paron l'aurilha.*) Allo ! allo ! Monsieur le Préfet !... Vouï... Vouï... c'est moi..., moi... Vouï c'est moi que je l'ai trapé... Pas possible !... Vous me boulez décourer... oh... Ia Légion... d'Honneur... bous allez venir bous... oh !... merci... au reboir,.. allo ! allo ! (*Aus autres.*) M. le Préfet, il me fait assaboïr qu'il me va venir décourer ! Vous pensez si je suis content. Tu sais, Picadur, on va la passer la revude cette fois.

PICADUR

Podètz parlar occitan lo comprèni.

TRAUHAVIN

Oh maintenant que je suis cavalier de la Légion d'Honneur, ça farait pas bien si je parlais pas comme à Paris. (*Cops de pès dins la porta.*) Et qu'i s'ennoge celui-là. Mais je le drubirai rien mas quand le Préfet il sera vengu. (*Autres grands cops de pès.*)

PICADUR

Quo's pas la pena de z'oc tot deboïhar.. Sèm pron aqui pèr te tènèr !

SENA XIX

LOS MEMAS, LO CAPITANI

CAPITANI

Vos vèni dire la bona novèla ! L'espion es pres !

TRAUHAVIN

I a du temps que nous le sabons.

CAPITANI

Coma z'oc podètz saber, lo vèni mas d'arrestar.

TOTS

Ah !

CAPITANI

Coma surtià de la merarià l'ay segut, e l'ay atrapat coma trencava lo prat de Milaflor ;

los gardas e Firmèn l'enmènon à la gara. Avià panat lo cadastre de la comuna, lo vequi
(*Lo bota sus la taula.*) Avià un carnet plen de notas suls josterrens de Salanhac.

BECAMÈL

(*Un mauvès cop d'èlh al Mèra.*) Oh ! oh ! que vol dire aquo ?

TRAULHAVIN

Mès quo's lo mossur que m'a menat l'espion qu'avètz arrestat. L'espion, mès quo's io que l'ay pres; i'ay aqui dedins, l'anatz vere.

SENA XX

LOS MEMAS, LO PREIJONIER

(*Lo Mèra drèb la porta de la prèion, lo prèijonier ne sauta. Lo decapèlon.*)

BECAMÈL

Quo's l'espettor !

TRAULHAVIN

Pas possible !

ESPETTOR

(*Mostrant lo Mèra.*) Arrestatz-me aquel ome, quo's un complici de l'espion.

BECAMÈL

(*A Marcafïn.*) Z'aviai tojorn dit.

MARCAFÏN

Coma-t-a fach pèr vos botar aqui dedins?

ESPETTOR

Vos esperavi coma vos aviay dich à l'orlé dél bosc de Picadur e faziay en semblant de prèner de fotografias. L'espion es arriuat de pèr darrièr e sans me donar lo temps de far òu, m'a estacat dins l'aparèl e m'a menat aqui. Lo Mèra l'a ressagut coma un menistre i a fach dèls compliments i a mème donat cinq francs, i a balhat tots los ransinhaments qu'a vorgut, e, pèr bièn fenir i a donat lo cadastre nève. E io, m'a sabat de cops de punh e de cops de pè, en dire que i empachavi d'aver la croz e que lo voliay far fuzilbar. A pèis so m'a barrat aqui dedins perqué n'atrapèssi pas l'espion e qu'agèt lo temps de fugir.

JACONET

Oc de sigur quo's aquo !

ESPETTOR

Ah, pas'rtat que quo's un complici, vos que lo conessètz ?

JACONET

Oc sigur ! Tots los jorns parlava mas de far un crime pèr botar sus'l jornal.
Agèssiatz vist, coma èra content vuèy matin de saber qu'avian panat quicom à la Pretettura.

ESPETTOR

Ah ! ah ! diziay ben !

TRAULHAVIN

Oh ! Oh !

BECAMÈL

L'aviam ben arremarcat nos autres tant ben, e lo tiniam à l'élh. Per nos far pérdre la pista nos a menat un Anglès, bel-fraire dèl Prefet, se vos play ! e un paure paizan qu'anava à Prussan emd sa femna.

TRAULHAVIN

Creziavi que qu'èra dèls espions.

ESPETTOR

Plan, plan, sabiatz ben pron so que faziatz. E quand me boraves, digas borèl !

TRAULHAVIN

Ah ! mossur, agèssi sescut que qu'èra vos, vos'n prometi...

ESPETTOR

Taratata ! (*A Picadur.*) Estacatz-li las mans.

TRAULHAVIN

Paure monde ! Paure monde !

PICADUR

(*En estacar lo Mèra.*) Tot parièr qu z'aurià pensat que l'espion qu'èra d'el.

ESPETTOR

E vos, brave capitani, qu'avètz arrestat lo que sèrcaviam, vos fau mos compliments e vos aprometi de vos far donar la croz ! (*Al Mèra.*) E vos, nos anatz sègre en prèion.

TRAULHAVIN

(Tomba uu una cadiera.) Ah ! queste cop, seráy pas decorat !

RIDEU

FIN

Tèste integrau

C.I.E.L. d'Oc

Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc

Sèti souciau:
3, plaço Joffre - 13130 Berro.

Tóuti dre reserva - Tous droits réservés - All right reserved.

© **Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc -2000**

© Adoubamen dóu tèste, de la meso en pajo
e de la maqueto pèr Tricìo Dupuy,
en sa qualita de Direitriço
dóu Counsèu d'Amenistracioun
dóu CIEL d'Oc.

